

FOTOGRAFIA STEFANA z LAT CIEKOCKICH

Nie chodzi tu o znaną, wielokrotnie w różnych publikacjach reprodukowaną fotografię blisko dwudziestodwuletniego Stefana Żeromskiego z 1886 roku, wykonaną w atelier Bronisława Wilkoszewskiego i wykorzystaną w tableau absolwentów klasy ósmej Kieleckiego Męskiego Gimnazjum.

Dla nas najcenniejszą i najwłaściwszą do eksponowania w dworku jest wcześniejsza prawie o cztery lata (prawdopodobnie najwcześniejsza), która ukazuje osiemnastoletniego Stefana z czasu, gdy jeszcze miał rodzinny dom pod Radostową, gdy polował w okolicznych lasach, łowił ryby w tutejszym stawie, podpisał się w świętokatarskiej kapliczce, pomagał ojcu w organizowaniu prac na folwarku.

Ta mało znana fotografia, o której opowiadam, wykonana została w 1882 roku w Radoszycach, gdzie Stefan z ojcem i macochą spędzali na plebanii święta Bożego Narodzenia, goszczeni przez księdza prałata Józefa

Urbańskiego i jego gospodynię Magdalенę z Urbańskich Romer – prywatnie wuja i ciotkę macochy. Stefan poznał wówczas dwu wikarych: księdza Mieczysława Krajewskiego i księdza Antoniego Grudzińskiego – i z nimi pozował do zdjęcia.

Fotografia reprodukowana była po raz pierwszy na łamach czasopisma regionalnego „Radostowa” w 1938 roku w artykule Emila Zaremby „Obraz rzeczywistości kieleckiej w »Syzyfowych pracach«” (szczegóły w mojej publikacji „Rodzinne konterfekty i pamiątki ikonograficzne w Dworku Żeromskich w Ciekotach”). Oryginał jest własnością Muzeum Narodowego w Kielcach (pochodzi z przejętych po wojnie przez muzeum zbiorów PTK).

W pierwsze „Imieniny Stefana” – 2 września 2011 roku, oprawioną odbitkę tego cennego dla nas zdjęcia (wykonaną w sepii – zgodnie z duchem epoki) podarowała do dworku kustosz Sylwia Zacharz – moja następczyni z Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego. Ekspонат postaviliśmy w pokoju Stefana na etażerce, obok dziewiętnastowiecznych książek i czasopism.

Warto wiedzieć, że młodzi kapłani uwiecznieni na fotografii to bezpośredni uczestnicy trzech bardzo ważnych wydarzeń w życiu rodziny Żeromskich. Ksiądz Mieczysław Krajewski (siedzący z lewej) związał stulą i pobłogosławił drugie małżeństwo Wincentego Żeromskiego z Antoniną Zeitheim – 21 listopada 1880 roku w radoszyckiej świątyni; ksiądz Antoni Grudziński (siedzący z prawej), po śmierci pana Wincentego poprowadził z Ciekot do leszczyńskiego kościoła parafialnego eksportę, odprawił mszę żałobną i dokonał pochówku Stefanowego ojca na miejscowym cmentarzu – 24 września 1883 roku. W dziewięć lat później, już jako proboszcz w Policznej k. Czarnolasu, 3 września 1892 roku, pobłogosławił i spisał akt ślubu swego serdecznego przyjaciela Stefana Żeromskiego z Oktawią Radziwiłłowicz – Rodkiewiczową.

Z omawianego zdjęcia, na mą prośbę, Jerzy Zapala (prywatnie brat mojego męża, bardzo pomocny w sprawach ikonograficznych i innych na rzecz dworku) „wydobył” półpostać stojącego za księżmi Stefana i opracował portret indywidualny, który umieściliśmy w pokoju Matki. Ten właśnie wizerunek z lat ciekockich reprodukowujemy w zaproszeniach na spotkania literackie z cyklu „Żeromski od A do Ż”.

Oczywiście gromadzimy w Ciekotach (i zamierzamy tak działać nieustannie) całą ikonografię dotyczącą Żeromskiego: fotografie, portrety, medale, plakaty, ekslibrisy, znaczki pocztowe, monety, widokówki, plakaty z podobiznami pisarza – dawne i współcześnie powstające. Prezentujemy je okolicznościowo w Szklanym Domu na imprezach lub w gablotach z nowymi żeromskianami. Stanowią też wyposażenie Pracowni Działań i Piśmiennictwa o Żeromskim.

Ofiarodawcami tych różnorodnych wizerunków w minionych latach byli: Krystyna Ściwiarska (autorka dwu okazałych olejnych portretów), Władysława Szproch (portret młodego Żeromskiego), Sławomir Micek, Maciej Zarębski, Tadeusz Tkaczyk, Cecylia Mazurowa, Stanisław Śliwa, Stanisław Czarniecki, Barbara Wachowicz, Stowarzyszenie „Żeromszczacy” oraz pisząca te słowa wraz z mężem. Poszukujemy i liczymy na dalsze.

kustosz Kazimiera Zapalowa